

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2024-04-

Nr. (1.1.3E-121) 10-

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1343 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – SAM) inicijavo ir teikia Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą (toliau – Projektas).

Projekto tikslas – atsižvelgiant į privalomosios pradinės karo tarnybos, kaip pilietinės pareigos, atlikimo svarbą, atsisakyti reikalavimo neturintiems pajamų privalomosios pradinės karo tarnybos kariams ir privalomosios karo tarnybos kariams, paskelbus mobilizaciją pašauktiems į karinius mokymus įgyti pagrindinio karinio parengtumo (toliau – šauktiniai), mokėti privalomojo sveikatos draudimo įmokas (toliau – PSD įmokos) ir drausti juos privalomuoju sveikatos draudimu valstybės lėšomis.

I. Sprendžiama problema.

Valstybinė socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba) gauna nuolat gyvenančių Lietuvoje šauktinių skundus dėl nustatytos prievolės mokėti PSD įmokas, kai jie negauna jokių pajamų.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo (toliau – SDĮ) 17 straipsnio 4 ir 12 dalimis, individualią veiklą vykdantys asmenys privalo mokėti PSD įmokas nuo sumos, nuo kurios skaičiuojamos socialinio draudimo įmokos, bet ne mažiau kaip 6,98 procento 12 minimaliųjų mėnesinių algų per metus. Minimalios metinės PSD įmokos reikalavimas netaikomas, kai asmuo patenka į kurią nors valstybės lėšomis privalomuoju sveikatos draudimu draudžiamų asmenų (socialiai jautrių) kategoriją.

Asmenų, nepriskiriamų dirbantiems ar kitą ekonominę veiklą vykdantiems asmenims, PSD įmokų prievolę reglamentuoja SDĮ 17 straipsnio 11 dalis. Pagal SDĮ 17 straipsnio 11 dalį asmenys, nepriskiriami šio straipsnio 2–10 dalyse ir šio Įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje išvardytiems asmenims, kas mėnesį moka 6,98 procento minimaliosios mėnesinės algos, galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną, dydžio PSD įmokas.

Todėl, vadovaujantis išdėstytu teisiniu reglamentavimu, šauktiniams jų tarnybos laikotarpiu yra kas mėnesį priskaičiuojamos PSD įmokos kaip individualią veiklą vykdantiems asmenims (jeigu jie yra įregistravę individualią veiklą) arba kaip asmenims, nurodytiems SDĮ 17 straipsnio 11 dalyje.

Jei privalomosios pradinės karo tarnybos metu vykdoma individuali veikla ir gaunamos pajamos, tai prievolė mokėti PSD įmokas nuo gautų individualios veiklos pajamų atitinka solidarumo principą. Tačiau tais atvejais, kai šių pajamų negaunama, kyla šauktinių nepasitenkinimas dėl likusios prievolės mokėti PSD įmokas. Pastebėtina, kad atliekant privalomąją pradinę karo tarnybą ar dalyvaujant mokymuose pagrindiniam kariniam parengtumui įgyti ekonominės veiklos pajamų negaunama dėl objektyvių priežasčių.

Vadovaujantis SDĮ 6 straipsnio 4 dalimi, yra nustatytos 23 kategorijos draudžiamųjų, kurie privalomuoju sveikatos draudimu draudžiami valstybės lėšomis, kai jie negauna PSD įmokomis pagal SDĮ 17 straipsnį apmokestintų pajamų (pensininkai, studentai, moksleiviai, bedarbiai, asmenys su negalia, suimtieji, nuteistieji ir kt.). Tarp jų šauktiniai nenurodyti.

Pagal SDĮ 17 straipsnio 11 dalį, asmenys, nepriskiriami jokiai ekonominę veiklą vykdančių asmenų kategorijai ar draudžiamiesiems privalomuoju sveikatos draudimu valstybės lėšomis, kas mėnesį moka už save 6,98 procento minimaliosios mėnesinės algos, galiojančios mėnesio, už kurį mokama įmoka, paskutinę dieną, dydžio PSD įmokas.

Vadovaujantis SDĮ 17 straipsnio 4 ir 12 dalimis, individualią veiklą vykdančys asmenys privalo mokėti PSD įmokas nuo sumos, nuo kurios skaičiuojamos socialinio draudimo įmokos, bet ne mažiau kaip 6,98 procento 12 minimaliųjų mėnesinių algų per metus. Minimalios metinės PSD įmokos reikalavimas netaikomas, kai asmuo patenka į kurią nors valstybės lėšomis privalomuoju sveikatos draudimu draudžiamų asmenų kategoriją.

Vadovaujantis SDĮ 6 straipsnio 5 dalies 1 punktu, valstybės biudžeto lėšomis apmokama 6 straipsnio 1 dalyje nenurodytų šauktinių sveikatos priežiūra.

II. Siūlomos priemonės. Projektu siūloma:

SDĮ 6 straipsnio 4 dalyje nustatyti, kad šauktiniai privalomuoju sveikatos draudimu būtų draudžiami valstybės lėšomis. Jei šauktinis nėra nuolatinis Lietuvos gyventojas, t. y. nėra laikomas draudžiamuoju privalomuoju sveikatos draudimu pagal SDĮ 6 straipsnio 1 dalį, jo sveikatos priežiūra ir toliau bus apmokama valstybės biudžeto lėšomis.

Priėmus siūlomus pakeitimus šauktiniai, neturėdami pajamų, neturės mokėti PSD įmokų ir gaus tokios pačios apimties ir tokia pačia tvarka bei sąlygomis Privalomojo sveikatos draudimo fondo (toliau – PSDF) biudžeto lėšomis apmokamą asmens sveikatos priežiūrą kaip visi apdraustieji privalomuoju sveikatos draudimu.

III. Priemonių kaštai. Remiantis Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro 2024 m. lapkričio 15 d. įsakymo Nr. V-1104 „Dėl karo prievolininkų šaukimo į privalomąją pradinę karo tarnybą 2025 m.“ 1 punktu, nustatytas bendras karo prievolininkų, šaukiamų į privalomąją pradinę karo tarnybą, skaičius – 4075. Atsižvelgiant į Fondo valdybos 2023 m. duomenis, galima daryti prielaidą, kad pajamų neturėjo apie 19,4 proc. šauktinių. Draudžiamųjų privalomuoju sveikatos draudimu registro duomenimis, dar apie 1,55 procento šauktinių nėra nuolatiniai Lietuvos gyventojai, todėl jie nebus draudžiami valstybės lėšomis, sveikatos priežiūra jiems bus užtikrinta vadovaujantis SDĮ 6 straipsnio 5 dalies 1 punktu. Prognozuojama 2026 m. metinė valstybės biudžeto įmoka, mokama už vieną valstybės lėšomis privalomuoju sveikatos draudimu draudžiamą asmenį, sudarys 773,9 Eur. Šauktinių tarnavimo laikas – 9 mėn. per metus. Atėmę iš bendro šauktinių skaičiaus 1,55 procentus šauktinių, kurie nėra draudžiamieji (Lietuvos gyventojai) gautume 4012 draudžiamųjų šauktinių. Iš jų neturėtų pajamų 778 asmenys (19,4 proc.). Valstybės biudžeto poreikis jiems drausti sudarytų 452 tūkst. Eur ($778 \text{ asm.} \times 773,9 \text{ Eur} / 12 \times 9 \text{ mėn.} = 452 \text{ tūkst. Eur.}$). Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija informavo, kad nuo 2026 m. sausio 1 d. dalies privalomąją pradinę karo tarnybą atliekančių asmenų (iki 4 proc.) tarnyba truks 3 mėnesius, todėl lėšų poreikis jiems drausti gali būti kiek mažesnis (439,6 tūkst. Eur).

IV. Įstatymo įgyvendinimas.

Įstatymui įgyvendinti reikės pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugsėjo 11 d. nutarimą Nr. 968 „Dėl Lietuvos Respublikos draudžiamųjų privalomuoju sveikatos draudimu registro steigimo, jo nuostatų patvirtinimo ir veiklos pradžios nustatymo“.

Šio teisės akto projektą parengs SAM. Jis turės būti priimtas iki įstatymo įsigaliojimo.

Priėmus Projektą, reikės papildomų valstybės biudžeto lėšų, tačiau jų kiekis kiekvienais metais priklausys nuo tais metais prognozuojamo šaukiamų į privalomąją pradinę karo tarnybą

asmenų skaičiaus ir prognozuojamos valstybės biudžeto įmokos, mokamos už vieną valstybės lėšomis privalomuoju sveikatos draudimu draudžiamą asmenį, dydžio.

V. Rodikliai, pagal kuriuos bus stebimas sprendimo įgyvendinimas. Nenustatomi.

VI. Nauda visuomenei.

Priėmus siūlomus pakeitimus šauktiniai, neturėdami pajamų, neturės mokėti PSD įmokų ir gaus tokios pačios apimties ir tokia pačia tvarka bei sąlygomis PSDF biudžeto lėšomis apmokamą asmens sveikatos priežiūrą kaip visi apdraustieji privalomuoju sveikatos draudimu.

Projektas prisideda prie Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos¹, 315 ir 318 punktų bei prie Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano² 4.2.8 veiksmo „Pagerinti karių pritraukimo ir išlaikymo krašto apsaugos sistemoje sąlygas, tobulinant karių tarnybos sąlygų gerinimo, motyvacijos priemonių, socialinių garantijų plėtros teisinį reguliavimą“ įgyvendinimo.

Projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Projektas suderintas su Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos finansų ministerija bei Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija be pastabų. Į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabą SAM atsižvelgė.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. balandžio 29 d. tarpinstituciniame pasitarime Projektui pritarta ir pasiūlyta Projektą svarstyti 2025 m. balandžio 30 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės posėdyje.

Projektą parengė SAM Strateginio valdymo departamento Strateginio planavimo skyriaus (vedėja Rita Banuškevičienė, tel. +370 5 260 4712, el. paštas Rita.Banuskeviciene@sam.lt) patarėja Jolanta Sinkevič (tel. +370 5 205 5285, el. paštas Jolanta.Sinkevic@sam.lt), Valstybinės ligonių kasos prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – VLK) Teisės skyriaus patarėjas Igor Golubajev, tel. +370 5 237 0702, el. p. Igor.Golubajev@vlk.lt, Projekto rengimą koordinavo VLK Teisės skyriaus vedėja Evelina Galčiūtė, tel. +370 5 236 4141, el. p. Evelina.Galciute@vlk.lt.

PRIDEDAMA:

1. Projektas, 1 lapas.
2. Projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.
3. Projekto aiškinamasis raštas, 3 lapai.
4. AV pažyma 2025_03_17.adoc
5. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.

Sveikatos apsaugos ministrė

Marija Jakubauskienė

Jolanta Sinkevič, tel. +370 5 205 5285, el. paštas Jolanta.Sinkevic@sam.lt

¹ kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. gruodžio 12 d. nutarimu Nr. XV-54 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

² Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2025 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 151 „Dėl Devynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“.